

ANNIE VREELAND

MISLUKKE 3

„BEN je al wéér buiten betrekking?” vroeg Frida smalend aan Jetje. Ze keek misprijzend naar 't jongste zusje. Natuurlijk lag de schuld weer aan de familie of andere dingen.

Jetje was de mislukking in de familie. Bets was getrouwd, nadat ze haar jaren in een handwerkwinkel nuttig besteedde.

„Saaie juffers,” vond Jetje de zusters. De ernstige levensopvatting van thuis stond haar tegen. In de school al leerde ze niet, speelde veel liever en maakte plezier. En toen ze iets moest doen voor den kost, zocht ze een betrekking, waarin ze zooveel mogelijk voor eigen genoegens vrij krijgen kon.

Jetje hield het niet lang uit bij één familie. Ze bracht thuis niets dan klachten: mevrouw was zoo lastig en de kinderen brutaal, het tochtte zoo, ze kreeg rheumatiek in haar schouders — en ze ging op jacht naar iets anders.

Drie of vier maal per jaar wisselde ze zoo van betrekking. Haar korte uithoudingsvermogen werd een bron van ergernis voor de familie. En ondertusschen genoot Jetje op haar manier van het leven, vulde het met goedkoop glansen en klatergoud.

Een paar jaar bleef dit zoo doorgaan. Jetje spaarde maar weinig. Ze liep als een pronkende schoone, vergeleken bij haar oudere zusters. Dat de lijn ontbrak in haar leven, deerde haar niet. Van de catechisatie moest ze niets hebben. Ze vond voor haar wegblijven wel altijd excuus, en wist dáárvoor haar medewerking wel aan de dames te geven.

Tot ze eindelijk vaste verkeer kreeg met Leen Vreders. Leen was timmerman, een preciese en keurige jongen. Hij begon het laatste jaar voor zich zelf, stond bij zijn cliënteel goed aangeschreven en was ouder dan Jetje.

't Meisje begreep dat ze veranderen moest, als ze Leen wilde behouden. Ze kon aan hem haar gewone klachten niet kwijt. Leen stootte zich ook wel aan de

minder aangename kanten van 't leven, doch dit was geen reden, om er maar direct het gereedschap bij neer te leggen.

Langzaam ging Jetje begrijpen, dat ze vrijwillig tot de asschepoetsers van de familie degradeerde. Ze doorliep dezelfde school als haar zusters, maar had de ontwikkeling van haar gaven moedwillig verzuimd.

Als ze haar ruwe door 't werk geschonden handen vergeleek met de keurig gemanicuurde handjes van Frida, kreeg ze daarover wrevel. Jet nam het besluit, om nog meer een dame te worden.

„Leergeld krijg je van mij niet,” zei haar vader. „Als je lessen wilt nemen, moet je ze zelf maar betalen.”

Jetjes opvatting van plichten deed hem al jaren verdriet.

Zijn dochter klemde de tanden op een en begon met de dienst op te zeggen, vóór ze een betere vond.

Ze doorsnuffelde kranten, las raamadvertenties, verpraatte de avonduren weer met Leen, maar zooals het mijnheer Micawber uit Dickens' David Copperfield ging, er deed zich niets geschikts voor haar op en ze stoomde financieel achteruit.

Ten slotte nam ze losse werkhuizen aan.

Leen vond dit wel niet direct een vooruitgang. Maar Jetje was verbazend welsprekend. Ze overtuigde hem, dat ze nu veel meer ging verdienen, en de avonduren vrij kreeg, om voor een diploma te werken.

't Ging nu een poosje ook als gesmeerd, als ze dit wilde, kon Jetje zich roeren. Niet meer onder de dag en nachtcontrole der dames, werkte ze haar verbeterd humeur uit op de meubels, en deed ze glimmen en blinken als heldere spiegels.

Maar aan de avondlessen kwam ze niet toe.

„'k Voel om vijf uur mijn armen,” zei ze aan Leen. „Als je ze van 'smorgens negen uur hebt gebruikt.”

En 't was ook wel leuk, van het

verdiende loon iets voor de huishouding te koopen. Jetje kende haar losheid met geld, wist hoe gemakkelijk het haar handen doorglippen kon. En nu ze wel tien tot vijftien gulden per week kon verdienen, was de verleiding tot royaal zijn heel groot.

Ze voorkwam dit gevaar, door elke week tafellinnen en steengoed te koopen. Ze borg haar kleine bezitting thuis op den zolder in kisten en koffers.

Dom, dat ze jaloersch was op Frida! Die had immers geen jongen, niets dan een flink bedrag op de spaarbank, en een positie. Nee, dan was zij toch veel rijker, met 't vooruitzicht van een eigen gezin en een vrij leven.

Leen drong er op aan, dat Jetje nu ook naar de catechesatie zou gaan. Hij ging stil en bedaard zijn gang door het leven.

Jetjes wat oppervlakkig gepraat maakte hem wel eens bezorgd voor de toekomst, maar dan dacht hij weer: „de uitersten raken elkaar”, en als ze dan zoo snoezig vertelde, onschuldig hem aankeek en hem lief aanhalen kwam, vergat hij daardoor zijn bezwaren en zag Jetjes gebreken veel lichter.

Het jonge paar was getrouwd. Voor een diploma deed Jetje maar geen pogingen meer. De huwelijkswet was, dat de man de kost voor beide verdiende, en daarnaar richtte ook Jetje ten slotte zich in.

't Was een heerlijkheid, in het begin, dat het wekkergeratel haar niet meer opjoeg naar betrekking of werkhuis. Ze rekte zich uit, gaapte, en rolde zich behagelijk om, als een katje, dat spinde. 't Was niet meer dan zijn plicht, dat Leen haar met een kopje thee op bed kwam verwennen.

Als hij dan om negen uur terugkeerde voor het ontbijt, stond dit wel gereed. Maar 't was hem een raadsel, waar Jetje in dien korten tijd zooveel conversatie vergaarde.

„Saaie jongen,” zei Jetje ontstemd, als hij niet vlot op haar nieuws inging. Leen hield berekeningen en maten geklemd in zijn hoofd. 't Gebabbel van zijn vrouw scheurde hem daarvan los,

en dat mocht niet, wilde hij geen vergissingen maken.

Jetje verstopte haar wrevel over dit gebrek aan gezelligheid niet. Ze was toch maar eens jong in het leven, „och, jij bent oud,” zei ze dan spijtig.

Leen was ook ouder, dat viel niet te ontkennen.

En daarom zag hij scherper dan Jetje, dat het leven niet ongestraft luchthartig kan worden geleefd. Haastig greep hij dan na het dankgebed weer naar zijn pet.

„Ja, vertel het strakjes maar verder. 'k Moet nog een karwei uitrekenen gaan.”

Aan de deur troostte Jetje zich over zijn gebrek aan conversatie-aanpassingsvermogen. Ze kletste en liet zich volstoppen met nietszeggende nieuwtjes, die haar een heerlijke opwindung gaven.

In de omgeving werd het echtpaar natuurlijk verschillend beoordeeld. Leen werd de stille, soms wat zure genoemd, die zijn gezellige vrouw veel te strak hield.

Bij Jetje kon er voor de burenen altijd wat af. Leen hield de handen stijf op de knip van zijn beurs, hij moest eerst secuur weten, dat zijn zuurverdiend geld voor een goed doel zou worden besteed.

„Nou ja,” zei een enkele, die Jetje misschien de goede trouwwaren niet gunde, „je kunt makkelijk riemen snijden van andermans leer. Leen werkt van 's morgens tot 's avonds, en Jetje speelt met den tijd.”

„Maar 't is een gezellig wijf,” zeiden de menschen. En de mannen leveranciers maakten graag een praatje of grapje met haar. Ze was op haar manier veelzijdig ontwikkeld. 't Hinderde niets voor een gezellig praatje, dat ze staten en namen met veel vaardigheid dooreen haspelen kon.

Leen betreurde het en dankte er voor, dat hun huwelijk kinderloos bleef. Berustend droeg hij het lot dat hij zelf had gekozen.

Jetjes slordige aard kwam langzaam weer boven. Leen zelf moest de geldteugels strak houden, wilden ze financieel niet ontsporen. De godsdienstige samenhang brokkelde al meer af in hun leven, — omdat ze anders toch met

haar avond geen raad wist, zeulde Jetje Zondags met hem mee naar de kerk.

In een bankgebouw moesten nieuwe deuren worden gehangen. Leen bracht ze weg met een paar knechts. Een kranig stuk werk vond hij de deuren, zwaar en massief lagen ze nu op den wagen, die boog onder hun overhangende vracht.

Met groote inspanning werden ze in de open ruimte gehangen. De eerste deur paste dadelijk prachtig, draaide gehoorzaam zooals Leen dit wilde.

De laatste bleek minder gewillig, sleepte over den hardstenen drempel. 't Euvel moest natuurlijk worden verholpen.

Leen wilde, dat de deur uit de scharnieren gelicht werd. Hij hielp meesdraaien en zwenken en toen de deur stond, liet hij het zware stuk even los, om iets in een kist met gereedschap te zoeken.

Frank en Jan steunden samen de deur. Plots kreeg Frank een hevige kramp in zijn arm. Hij liet de vracht zonder waarschuwing los, Jan kon alleen de zwaarte niet houden en —

„Baas baas opzij, de deur, gauw dan —”

Leen zat wat verder gehurkt op den grond. Hij zocht in het bakje, zag op bij den schreeuw en het groote zware vierkant hem in het vallen bedreigen. Jan alleen had de vracht niet vast kunnen houden en zich ook de greep laten ontglippen.

Leen sprong op zij. Maar voor hij voldoende uitwijken kon gaf de deur hem een pijnlijke klap op zijn been, en liet hem machteloos liggen.

In de ontsteltenis telefoneerde iemand den dokter. Deze moest constateeren, dat het been was gebroken. 't Moest maar direct worden gezet, en dan zat er niets anders op, dan een zes weken te rusten.

Leen werd per brancard naar het ziekenhuis overgebracht. Er moest een boodschap van het ongeval aan Jetje worden gezonden. Jan werd daarmee belast, en prepareerde zich onderweg, om de zaak zoo voorzichtig hij kon, te vertellen.

Jetje vulde zich juist met het verhaal van een buurruzie. Leens on-

geluk drong niet zoo direct door tot haar bewustzijn. Maar dan wist ze zich plotseling het middelpunt van de belangstelling der burenen. Leens ongeval maakte ook háár interessant. Ze koesterde zich in hun beklag, tot Jan haar aanstootte. „k Moet u helpen, een bed voor de baas in de kamer te zetten,” zei hij, nog nerveus door het ongeval, waarvan hij zichzelf mee de schuld gaf.

Eindelijk snapte Jetje dan toch dat er gehandeld moest worden, ze hielp een bed te versjouwen, telkens pauzerend, om meer van de bijzonderheden te weten te komen.

„Zoo'n beste man. Hij praatte zoo weinig, — was attent, bij al wat hij deed, en dat het ongeluk hem nu toch moet treffen.”

Ze was diep onder den indruk, toen Leen in huis werd gedragen. Zijn nog pijnlijk gezicht en het gipsverband stemden hem tot iets gewichtigs. En begrijpelijk was het, dat ze, toen ze hem voldoende van haar meeleven verzekeering gaf, ook de burenbelangstelling bevredigen ging.

Leen deed in die zes weken veel ondervinding op met zijn vrouw. Als hij haar aan de deur hoorde praten, scheen het, dat zij de pijnen verdroeg en het bedrijf regelde. Hij hoorde het burenen beklag — en glimlachte zielig. Dat hij zich zoo door Jetje's fluweelen tongetje in hun verloving ompraten liet.

Toen scheen haar spraakzaamheid hem zoo gezellig, nu kon hij het vaak niet verdragen. 't Had geen inhoud en diepte, als een onrustige vogel fladderde ze in het veld van de nieuwtjes. En hij zag, als in een visioen, dat dit altijd zoo zou blijven met haar, als geen hogere Macht veranderend in haar leven ingrijpen kwam.

Zooals, toen ze diende, kreeg een ander van haar praatzeucht de schuld — van haar gebrekkig huishoudbestuur. En het was Leen of hij heel stevig een sterke Hand vastgrijpen moest, wilde hij niet meegesleurd worden in Jetje's levensmislukking — en zijn ziel daarin mee ten onder doen gaan.